

**Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București a olimpiadelor naționale școlare
2024**

**Probă scrisă
ISTORIE
Clasa a XII-a**

- Timpul de lucru este de trei ore.
- Ambele subiecte sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.
- Subiectele se tratează pe foi separate.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Una dintre cele mai importante probleme cu care s-au confruntat autoritățile române de-a lungul întregii sale perioade dintre cele două războaie mondiale a fost aceea a uniformizării instituționale și legislative, a integrării noilor provincii unite. Întrebarea era dacă să se mențină pentru o perioadă legiurile existente, să se aleagă anume legislație dintr-o provincie, care să fie extinsă apoi pretutindeni în țară sau să se creeze legi noi în formă și conținut. [...] În intervalul decembrie 1918 - aprilie 1920, procesul de unificare legislativ-instituțională a înregistrat două puncte de pornire. Primul, de la nivelul guvernului, prin extinderea unor dispoziții din Vechiul Regat asupra noilor provincii unite. În al doilea rând, organismele regionale au adoptat propriile măsuri. S-a avut în vedere, în special, înlăturarea unor legi sau părți ale unor legi locale care contraveneau noilor realități după 1918.[...]. Reformele promulgate de guvernele de la București după 1918 au fost extinse pe întreg teritoriul României Mari, dar trebuia să se țină cont și de realitățile locale. Reforma electorală decretată la 29 noiembrie 1918 în vechiul Regat și Basarabia, care a fost pusă în aplicare și în Bucovina în august 1919, era bazată pe introducerea votului universal, egal, direct, secret și obligatoriu pentru fiecare bărbat care împlinise vârsta de 21 de ani. Diferențele se mențineau doar în cea ce privește procesul electoral și înregistrarea rezultatelor.“

(I. A. Pop, I. Bolovan, coordonatori, *Istoria României. Compendiu*)

B. „Constituția din 1923 [...] prelua textul legii fundamentale din 1866. Ea avea la bază principiul separării puterilor în stat în: puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească. [...] Puterea legislativă era exercitată de parlament. [...] Proiectul de lege se discuta în comisia de specialitate, apoi în comisiile reunite, după care se depunea în plen. [...] Puterea executivă era exercitată de guvern în numele regelui. Modul de alcătuire al guvernului nu era foarte clar stabilit prin Constituție [...]. De regulă, regele încredința unei persoane mandatul de a forma guvernul, iar acesta alcătuia lista miniștrilor pe care o prezenta suveranului pentru a o aproba prin decret. Faptul că regele era *capul puterii armate* și pentru că militarii nu aveau dreptul de a face politică, a creat obiceiul ca suveranul să-l propună pe ministrul apărării naționale. [...] Puterea judecătorească se exercita *de organele ei*. [...] Pentru întregul stat exista o singură Curte de Casație și Justiție; aceasta avea drept să judece constituționalitatea legilor și să le declare inaplicabile pe cele care erau contrare Constituției. [...] Judecătorii erau inamovibili. [...] În sistemul politic din România interbelică partidele politice aveau un rol esențial. Dar Constituția din 1923 nu conținea un cuvânt despre partidele politice. Totuși, legea fundamentală prevedea anumite drepturi și libertăți care - pentru a putea fi exercitate - presupuneau existența partidelor politice.”

(Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul al XX-lea*)

C. „În iunie 1924 a fost adoptată legea pentru unificarea judecătorească, prin care se prevedea organizarea de judecătoria urbane, rurale și mixte, de tribunale (în capitalele de județ), a 12 Curți de apel, precum și o Înalță Curte de Casație și Justiție, care judeca situațiile excepționale (constituționalitatea legilor, acuzațiile aduse miniștrilor.) [...]

Funcționarea mecanismului democratic stabilit prin Constituție s-a dovedit a fi extrem de complexă și de dificilă. În primul rând, deoarece după 1918 s-a menținut vechea practică instituită de Carol I, ca regele să numească guvernul, după care urma dizolvarea corpurilor legiuitoare și organizarea de noi alegeri parlamentare. În acest fel, se inversau raporturile dintre puterea executivă și cea legislativă, astfel că nu guvernul era expresia parlamentului, ci invers, executivul era cel care făcea legislativul. [...] Subiectivismul a avut adesea un rol decisiv în schimbarea guvernelor. În perioada interbelică s-a înregistrat o mare instabilitate guvernamentală [...]. Un simplu calcul arată că în cei 22 de ani ai perioadei interbelice s-au succedat la conducerea României nu mai puțin de 33 de guverne, ceea ce înseamnă o medie de 8 luni.” (Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul al XX-lea*)

Pornind de la aceste surse istorice, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un eveniment istoric din sursa **B**, menționând o cauză și o consecință ale acestuia, selectate din sursa **A**, respectiv din sursa **C**. **5 puncte**
2. Prezentați, din perspectiva legii fundamentale adoptate în deceniul trei al secolului al XX-lea, instituția care exercită puterea legislativă, precizată în sursa **B**, utilizând și două informații din această sursă. **7 puncte**
3. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **3 puncte**
4. Formulați, pe baza surselor **B** și **C** un punct de vedere referitor la organizarea sistemului juridic, susținându-l cu câte o informație selectată din fiecare sursă. **7 puncte**
5. Prezentați două fapte istorice referitoare la unirea Basarabiei cu România, desfășurate în anul 1917. **10 puncte**
6. Argumentați, prin două fapte istorice, un punct de vedere referitor la evoluția sistemului constituțional din România în deceniile cinci și șase ale secolului al XX-lea. **8 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(50 de puncte)

Elaborați, în aproximativ patru-cinci pagini, un eseu despre *spațiul românesc în secolele al IX-lea – al XVIII-lea*, având în vedere:

- prezentarea a două asemănări între fapte istorice referitoare la spațiul intracarpatic, desfășurate în secolele al IX-lea – al XIII-lea și fapte istorice referitoare la spațiul dintre Dunăre și Marea Neagră care au loc în secolele al X-lea – al XIV-lea;
- menționarea a două instituții centrale și a câte unei cauze a constituirii fiecăreia dintre acestea în statul medieval de la est de Carpați;
- prezentarea unei constante în desfășurarea acțiunilor diplomatice susținute de români în a doua jumătate a secolului al XV-lea – secolul al XVI-lea;
- prezentarea a două acțiuni diplomatice la care participă românii, una din a doua jumătate a secolului al XVII-lea și cealaltă din primele decenii ale secolului al XVIII-lea;
- argumentarea, prin două fapte istorice, a unui punct de vedere referitor la modernizarea statală din perspectiva proiectelor politice din secolul al XVIII-lea.

Notă!

Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, argumentarea unui punct de vedere (prezentarea faptelor istorice relevante și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.